

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ГЕРАСИМЧУК Тетяна Володимирівна

УДК: 378.147:004.007.2

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ АВТОМОБІЛЬНО-
ДОРОЖНЬОЇ ГАЛУЗІ З ВИКОРИСТАННЯМ
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Херсон – 2016

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті.

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор
Дроздова Ірина Петрівна,
Харківський національний
автомобільно-дорожній університет,
професор кафедри природничих і
гуманітарних дисциплін, м. Харків.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
Заболотська Ольга Олександрівна,
Херсонський державний університет,
завідувач кафедри англійської мови
та методики її викладання, м. Херсон.

кандидат педагогічних наук, доцент
Москаленко Олена Іванівна,
Відокремлений структурний
підрозділ Національного авіаційного
університету «Кіровоградська льотна
академія Національного авіаційного
університету», доцент кафедри
іноземних мов, м. Кропивницький.

Захист відбудеться «28» жовтня 2016 р. о 10 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К67.051.02 за адресою: 73000, м. Херсон, вул. 40 років Жовтня, 27.

З дисертацією можна ознайомитися у науковій бібліотеці та на офіційному сайті Херсонського державного університету за адресою: 73000, м. Херсон, вул. 40 років Жовтня, 27.

Автореферат розіслано «28» вересня 2016 р.

**Учений секретар
спеціалізованої вченої ради**

В. В. Денисенко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. В умовах переходу до інформаційного суспільства відбуваються соціально-економічні й державно-політичні перетворення, а постійне зростання обсягу інформації сприяє модернізації вищої школи, націленої на розвиток системи освіти відповідно до актуальних потреб формування й удосконалення особистості, ринку праці, тому у вітчизняній економіці з'являються тимчасові й постійні міжнародні колективи.

Мета сучасного навчання іноземної мови у вищій школі має розглядатися в площині формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів, їхньої здатності до ефективного спілкування за допомогою вербальних і невербальних засобів іноземної мови, творчого розвитку в комунікативній взаємодії із закордонними колегами.

Інформатизація суспільства й освіти розглядається у працях Б.Андрієвського, В.Бикова, Л.Брескіної, І.Вакуленко, Г.Жабєєва, А.Каленського, Г.Кравцова, А.Кудіна, О.Лазаренко, О.Падалки, І.Роберт, О.Співаковського, М.Шермана, в яких ґрунтовно доводиться необхідність використання мережевих технологій. Професійна підготовка фахівців у вищій школі обґрунтовано у роботах В.Андрущенка, І.Зязюна, О.Заболотської, В.Кременя, Н.Ничкало та ін. Методологічне значення для нашої роботи мають праці Л.Барановської, Є.Барбіної, Є.Бондаревської, І.Дроздової, З.Курлянд, Л.Петухової, І.Якиманської та ін. До проблем формування професійної іншомовної компетентності зверталось багато дослідників: О.Бігіч, Р.Гришкова, І.Задорожна, М.Князян, Н.Микитенко, Л.Морська, О.Москаленко, С.Ніколаєва, Ю.Пассов, Є.Полат, Ю.Рибінська, О.Тарнопольський, Л.Черноватий та ін.

Аналіз наукових джерел, емпіричних матеріалів, педагогічного досвіду свідчить про відсутність системного теоретико-методологічного і науково-технологічного забезпечення в контексті формування професійної іншомовної компетентності майбутніх фахівців автомобільно-дорожньої галузі засобами інформаційних технологій, що підтверджено наявністю суперечностей між:

- потребами світового співтовариства у професійно компетентних фахівцях автомобільно-дорожньої галузі та ступенем розробки проблеми формування їхньої іншомовної компетентності засобами інформаційних технологій;

- об'єктивною потребою у підвищенні якості професійної освіти майбутніх фахівців автомобільно-дорожньої галузі й відсутністю наукового обґрунтування ефективних педагогічних умов для формування їхньої професійної іншомовної компетентності крізь призму реалізації інформаційних технологій;

- потребою наукового обґрунтування специфіки використання інформаційних технологій у ВНЗ та відсутністю теоретичного і методичного його забезпечення для формування професійної іншомовної компетентності майбутніх фахівців автомобільно-дорожньої галузі.

Актуальність зазначеної проблеми, недостатня її розробленість у педагогічній теорії та наявність суперечностей у професійній підготовці

майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі зумовили вибір теми дослідження – *«Формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі з використанням інформаційних технологій»*.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота є складовою частиною комплексної теми кафедри іноземних мов № 1 Харківського національного автомобільно-дорожнього університету «Проблеми методики викладання іноземних мов і перекладознавства в когнітивно-дискурсивній парадигмі». Тему дисертації затверджено вченою радою Харківського національного автомобільно-дорожнього університету (протокол № 3 від 08.11.2013 р.) та узгоджено на засіданні в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень у галузі педагогіки і психології в Україні (протокол № 6 від 17.06.2014 р.).

Об'єкт дослідження – професійна підготовка майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі з використанням сучасних інформаційних технологій в умовах ВНЗ.

Предмет дослідження – методика формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі із застосуванням Інтернет-технологій.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити методику формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі з використанням інформаційних технологій.

Гіпотеза дослідження – формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі з використанням сучасних інноваційних технологій буде продуктивною, якщо в навчальному процесі відповідно до етапів навчання (комунікативно-формуального, професійно-діяльнісного, компетентнісно орієнтованого) реалізувати такі педагогічні умови:

- розвиток мотивації до вивчення іноземних мов студентами;
- формування професійної компетентності іноземною мовою засобами інформаційних технологій із поєднанням компетентнісно-діяльнісного, когнітивно-комунікативного, інтегративного, професійно й особистісно орієнтованого підходів;
- моделювання в навчальному процесі реальних професійних комунікативних ситуацій;
- застосування найсучасніших інформаційних технологій (Інтернет, мобільний зв'язок, Web-сайт тощо) із залученням розробленої професійно орієнтованої системи вправ і завдань та інноваційних методів навчання (метод проектів, ділові і рольові ігри).

Завдання дослідження:

- визначити сутність поняття «професійна іншомовна компетентність майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі» з використанням інформаційних технологій у процесі вивчення іноземної мови;

-проаналізувати теоретичні джерела і практичний стан навчання іноземної мови майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі й обґрунтувати критерії організації веб-сайтів для навчальної роботи з іноземної мови й упровадити їх у педагогічну практику;

- виявити компоненти й показники, схарактеризувати рівні сформованості професійної іншомовної компетентності студентів із використанням інформаційних технологій;

- розробити й експериментально перевірити структурно-процесуальну модель і методика формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів засобами інформаційних технологій.

Для досягнення мети й розв'язання поставлених завдань використано комплекс **методів** дослідження:

Теоретичні методи: термінологічний аналіз – для визначення змісту базового поняття дослідження (підрозділи 1.1, 1.2, 1.2.1): «професійна іншомовна компетентність», «компетенція», «компетентність» «Web-сайт викладача як засіб організації навчання студентів»; аналіз, синтез, порівняння, зіставлення та узагальнення теоретичних положень, викладених у психолого-педагогічній, методичній літературі, нормативних документах, та досвіду навчання студентів автомобільно-дорожньої галузі з застосуванням інформаційних технологій для визначення оптимальних підходів до вирішення проблеми (підрозділи 2.1, 2.2, 2.3, 2.3.1); систематизація й узагальнення теоретичних і методичних основ для з'ясування сутності та структури формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів автомобільно-дорожнього профілю у процесі вивчення іноземної мови із застосуванням інформаційних технологій, відбір навчального матеріалу для формування професійної іншомовної компетентності майбутнього інженера (підрозділи 2.2, 2.3); розробка моделі формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів; (підрозділи 3.1, 3.2); узагальнення науково-теоретичних та практичних даних для наукового обґрунтування педагогічних умов підготовки майбутніх інженерів у процесі вивчення іноземної мови із застосуванням інформаційних технологій (підрозділи 2.2, 2.3). *Емпіричні методи:* констатувальний зріз, бесіди з викладачами, спілкування зі студентами, інтерв'ювання, пряме й опосередковане спостереження за педагогічним процесом у технічних навчальних закладах, аналіз письмових робіт студентів, анкетування й тестування, педагогічний (констатувальний і формувальний) експеримент; методи оцінки, самооцінки, статистичного аналізу експериментального матеріалу (підрозділи 2.2, 3.3).

Статистичні методи: методи математичної статистики й одержаних експериментальних даних із метою аналізу результатів дослідження (підрозділ 3.3).

Експериментальною базою дослідження було обрано Харківський національний автомобільно-дорожній університет, Кіровоградський національний технічний університет, Київський державний економіко-технологічний університет транспорту, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка.

Результати дисертаційного дослідження впроваджено в систему роботи Харківського національного автомобільно-дорожнього університету (акт про впровадження №5-1173 від 01.12.2015 року), Кіровоградського національного технічного університету, (акт про впровадження №11/1582 від 08.12.2015 року), Київського державного економіко-технологічного університету транспорту (акт про впровадження №5-1100 від 28.12.2015 року), Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (акт про впровадження № 1740-33/03 від 30.12.2015 року).

Наукова новизна полягає в тому, що *вперше науково обґрунтовано* й експериментально перевірено модель і методику формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі з використанням інформаційних технологій; *визначено* специфіку організації Web-сайтів у системі модульного навчання як спосіб упровадження Інтернет-технологій у навчальний процес; *досліджено* проблеми організації навчання іноземних мов із використанням інформаційних технологій; *доповнено* дидактичні основи інформаційних технологій для підготовки студентів автомобільно-дорожньої галузі; *розроблено* методику створення й упровадження Web-сайту викладача як засобу організації навчання студентів із метою формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі; *з'ясовано* освітні можливості Інтернет-технологій для формування професійної іншомовної компетентності майбутніх фахівців; *створено* структурно-процесуальну модель формування професійної іншомовної компетентності студентів, компонентами якої є мета, зміст, етапи, завдання, педагогічні умови, підходи, принципи, традиційні й інноваційні методи і засоби навчання, оптимальні форми організації навчання з метою формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі; *уточнено* принципи побудови аудиторної та позааудиторної самостійної роботи з застосуванням Інтернет-технологій; *виявлено* критерії відбору навчального матеріалу для формування професійної іншомовної компетентності студентів автомобільно-дорожньої галузі; *удосконалено* контроль навчальної діяльності студентів за допомогою Web-сайтів; *набули подальшого розвитку* перспективи навчання іноземної мови з метою формування професійної компетентності студентів за допомогою інформаційних технологій.

Практична значущість дослідження полягає в розробці дистанційного курсу «Англійська мова для студентів транспортних спеціальностей» (матеріали 4-ого семестру 4-х семестрового курсу в системі MOODLE) з дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням»; методичних вказівок із розвитку навичок перекладу технічних текстів англійською мовою для студентів автомобільних спеціальностей середнього рівня та системи завдань, спрямованих на формування професійної іншомовної компетентності майбутніх фахівців автомобільно-дорожньої галузі. Отримані результати розширюють і збагачують інноваційні підходи до традиційних теорій підготовки майбутніх фахівців автомобільно-дорожньої галузі, розкривають уявлення про сучасні додаткові педагогічні ресурси, що сприяють виявленню

потенціалу навчального процесу у вищій школі. Основні положення, результати й висновки проведеного дослідження можуть бути використані в навчально-виховному процесі вищих технічних навчальних закладів під час навчання іноземної мови, проведення спецсеминарів, тренінгів; у лекційно-методичній роботі з викладачами іноземних мов у післядипломній освіті, у процесі наукового пошуку магістрантів, аспірантів.

Особистий внесок здобувача: у працях [8,9] автору належить обґрунтування основної думки та розробка алгоритму статей; у праці [13] автору належить підбір матеріалу та розробка вправ.

Апробація результатів дисертації. Основні положення та результати дослідження обговорювалися й отримали позитивні відгуки на науково-практичних конференціях і семінарах: міжнародних – «Мова в професійному вимірі: комунікативно-культурний аспект» (Україна, Харків, 2014), «Working to Progress»: к 80-летию со дня рождження Ю.А. Гагарина (Россия, Саратов, 2014), веб-конференцій – «Integration Processes and Innovative Technologies. Achievements and Prospects of Engineering Sciences» (Україна, Харків, 2014), «Importance of Inclusion Mobile Devices in Teaching English» (Україна, Харків, 2015); всеукраїнських – «Комунікативна спрямованість вивчення мовних дисциплін у вищих навчальних закладах» (Україна, Харків, 2015), «Моніторинг якості професійної підготовки майбутніх педагогів у вищій школі: теорія і практика» (Україна, Одеса, 2015).

Публікації. Результати науково-методичних досліджень відображено в 13 публікаціях автора, із них 4 – статті в наукових фахових виданнях України, 1 – зарубіжне фахове видання, 6 – матеріали й тези конференцій, семінарів, форумів, 2 – навчально-методичні видання.

Структура й обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, загальних висновків, списку використаних джерел (270 найменувань, із них – 20 зарубіжних), додатків. Повний обсяг роботи становить 376 сторінок, із них основного тексту – 196.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено його мету, об'єкт, предмет, завдання, гіпотезу; з'ясовано наукову новизну, достовірність теоретичного і практичного значення здобутих результатів, подано відомості про апробацію та впровадження результатів дослідного навчання в практику вищих навчальних закладів автомобільно-дорожньої галузі.

У **першому розділі** – «Теоретичні засади формування професійної компетентності у процесі навчання іноземної мови майбутніх фахівців автомобільно-дорожньої галузі з застосування інформаційних технологій» – з'ясовано зміст і сутність понять «компетенція», «компетентність», «іншомовна (лінгвістична) компетенція», «професійна компетентність майбутнього інженера автомобільно-дорожньої галузі», уточнено зміст поняття «професійна іншомовна компетентність» у світлі інформатизації освітньої

парадигми; розкрито наукові засади застосування інформаційних технологій для формування професійної іншомовної компетентності у процесі навчання іноземної мови студентів; проаналізовано сучасний стан інформатизації освіти як засаду для підготовки компетентного фахівця.

На підставі визначення дефініцій «компетенція» та «компетентність» розмежовано ці лексичні структури. Для змістовного розуміння критеріїв компетентності, обсягу змісту і структури понять «комунікативна компетентність», «професійна іншомовна компетентність майбутнього інженера автомобільно-дорожньої галузі» вирішено завдання аналізу й обґрунтування загальнотеоретичних питань, виявлення їх змісту та структури, окреслені педагогічні умови. Описано структуру професійної іншомовної компетентності та її основні компоненти; запропоновано власне трактування поняття «професійна іншомовна компетентність майбутнього інженера автомобільно-дорожньої галузі з використанням інформаційних технологій».

Ґрунтовний комплексний аналіз лінгводидактичних і лінгвістичних джерел свідчить, що обсяг поняття “професійна іншомовна компетентність” є вужчим, ніж “комунікативна компетенція”, оскільки критерії професійної діяльності інженера автомобільно-дорожньої галузі зумовлюють і відповідні показники та рівень мовленнєвої діяльності майбутнього фахівця.

Досліджено сукупність компетенцій, що входять до складу професійної іншомовної компетентності: лінгвістична (сукупність знань про структуру мовної системи, що вивчається, уміння оперувати цими знаннями у процесі професійної діяльності), предметна (наявність професійних знань у системі дисциплін за фахом, уміння застосовувати їх у процесі комунікації), прагматична (наявність відповідних знань про сутність і особливості комунікації, оволодіння потенціалом професійного дискурсу, аналіз взаємодії комунікантів під час ділового спілкування), соціокультурна (сукупність знань про країну мови, що вивчається, національно-культурну специфіку соціальної і мовленнєвої поведінки носіїв мови), інформаційна (знання про новітні інформаційні та комунікативні технології (комп’ютер, Інтернет) відповідно до умов спілкування, технік і тактик комунікації; невербальні вміння інженера забезпечити процес іншомовної комунікації, зважаючи на адресата мовлення).

Висвітлено дидактичні основи інформаційних технологій для навчання іноземної мови майбутніх інженерів автомобільно-дорожнього фаху, досліджено Web-сайт викладача як засіб організації навчання студентів, проаналізовано специфіку організації Web-сайтів як способу впровадження інформаційних технологій у навчальний процес. У дослідженні відображено, що Web-сайт викладача іноземної мови – це окремий вид освітнього Web-сайту, а саме: особливим чином оформлена й організована сукупність Web-сторінок, об’єднана одним дизайном із метою організації самостійної роботи студентів та підтримки викладачем процесу навчання іноземної мови для формування іншомовної професійної комунікативної компетентності студентів. Метою Web-сайту є не тільки надання інформації з іноземної мови для використання студентами в процесі навчання, а й організація навчального процесу, стимуляція пізнавальної діяльності та підвищення мотивації студентів.

Вирішення проблеми інформатизації освіти можливе за умов використання в навчальному процесі ВНЗ нового виду забезпечення – інформаційно-технологічного, що створює педагогічну систему з двома самостійними й у той же час взаємопов'язаними складовими, які взаємодоповнюють одна одну – інформаційну й технологічну.

Отже, з'ясування сутності професійної іншомовної компетентності як поняття й основної характеристики мовної особистості студента, окреслення її змісту та структури дозволяє усвідомити завдання навчання іноземних мов у ВНЗ: обґрунтувати педагогічні умови формування професійної іншомовної компетентності, упорядкувати зміст і визначити основні принципи, методи, прийоми, засоби застосування інформаційних технологій у процесі навчання іноземних мов майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі.

У другому розділі – **«Методичні засади формування професійної іншомовної компетентності майбутніх фахівців автомобільно-дорожньої галузі засобами інформаційних технологій»** – виявлено педагогічні умови формування професійної іншомовної компетентності майбутніх фахівців автомобільно-дорожньої галузі; схарактеризовано критеріальний підхід до визначення сформованості професійної іншомовної компетентності студентів автомобільно-дорожньої галузі; з'ясовано роль і значення аудиторної і позааудиторної самостійної роботи студентів як невід'ємної складової формування професійної компетентності сучасних фахівців із застосуванням інформаційних технологій; здійснено відбір навчального матеріалу для формування професійної іншомовної компетентності майбутнього інженера.

До педагогічних умов, що сприяють успішному формуванню професійної компетентності майбутнього інженера належать: розвиток мотивації до вивчення іноземних мов студентами; формування професійної компетентності іноземною мовою за допомогою інформаційних технологій з ефективним поєднанням компетентнісно-діяльнісного, когнітивно-комунікативного, професійно й особистісно орієнтованого, інтегративного підходів; моделювання в навчальному процесі реальних професійних комунікативних ситуацій; застосування найсучасніших інформаційних технологій із залученням розробленої професійно орієнтованої системи вправ і завдань, упроваджуючи інноваційні методи навчання.

Аналіз результатів констатувального зрізу дозволив визначити критерії й показники формування професійної іншомовної компетентності студентів, що охоплювали основні характеристики умінь і навичок професійного спілкування: *нормативний* (володіння правильним мовленням на основі засвоєння норм іноземної мови); *термінологічний* (свідоме сприйняття та використання термінологічної лексики свого фаху засобами іноземної мови); *контрольно-корекційний* (забезпечення контролю, корекції, удосконалення власного висловлювання).

На основі визначених критеріїв було розроблено характеристику рівнів сформованості професійної іншомовної компетентності: *високий, середній, низький*, для визначення яких обрано такі форми діагностування: переказ тексту фахового спрямування із творчим завданням; редагування речень, сприйнятих

на слух; письмовий переклад тексту фахового спрямування; створення монологічного висловлювання.

За результатами констатувального експерименту виявлено типові помилки та труднощі, пов'язані зі сприйняттям, відтворенням професійно орієнтованих текстів, порушення основних комунікативних ознак культури іншомовного мовлення, несформованість навичок контролю й корекції, удосконалення усного й писемного мовлення.

Формування професійної іншомовної компетентності на когнітивно-діяльнісній основі базується як на загальнодидактичних, так і специфічних принципах, що відбивають істотні положення у викладанні курсу «Іноземна мова за професійним спілкуванням» у ВНЗ автомобільно-дорожнього напрямку України, зокрема на принципах комунікативності; професійної спрямованості; ситуативності; взаємозв'язку засвоєння теорії й функціонування мовних одиниць у мовленні; комплексності; інформаційності. Усі принципи взаємопов'язані й взаємозалежні.

Охарактеризовано зміст аудиторної та позааудиторної роботи студентів на заняттях з іноземної мови для формування професійної компетентності із застосуванням інформаційних технологій; визначено самотійну роботу студентів (СРС) як діяльність, за якої у студента проявляється здатність ставити й вирішувати різні пізнавальні та практично-професійні завдання тощо. На сьогодні набувають популярності такі форми самотійної роботи студентів, пов'язані з інформаційними технологіями (ІТ): мультимедіа-проект, тематичний блог, мережева конференція, відео конференція (вебінар), веб-форум, чат, конкурс.

Раціональна організація викладачем навчання із застосуванням інформаційних технологій може передбачати такі види програмно-технічних засобів, як Web-сайт викладача із доступом до інформаційних та демонстраційних програм; програм для контролю знань і вмінь студентів; електронних підручників; форумів; чатів; конкурсів, що відкривають перед викладачем низку можливостей в оновленні форм організації самотійної пізнавальної діяльності студентів з іноземних мов.

Окреслено такі види самотійної роботи студентів, як організація роботи з аудіо- та відеоматеріалом, рольова гра, Інтернет-конференції (онлайн-конференції), використання мультимедійних й електронних підручників, а також застосування підручників, додаткових матеріалів через мобільні пристрої (телефони, планшети), онлайн-конференції, заходи, в яких студенти не тільки беруть участь, а й можуть проводити (бути ведучими) тощо.

Зазначено, що навчальна робота студентів у процесі вивчення іноземної мови з метою формування професійної іншомовної компетентності з застосуванням інформаційних технологій здійснюватиметься за трьома етапами: комунікативно-формувальним, професійно-діялісним і компетентісно орієнтованим. Ефективність роботи студентів значно залежить від організації, контролю з боку викладача, мета якого – допомогти студенту методично правильно з мінімальними витратами часу освоювати теоретичний матеріал і здобувати навички вирішення певних практичних завдань.

Успішність навчання професійно орієнтованого мовлення на автомобільно-дорожньому факультеті залежить від добору мовного матеріалу, зокрема й текстів, на основі яких формуються відповідні уміння і навички. Web-сайт викладача надає доступ студентам до матеріалу за такими темами: «Greeting», «Parting», «Getting acquainted», «Asking the way», «Weather and time». Пропонуються граматичні теми з прикладами, вправами на самостійне виконання: active voice tenses, sentence structure, personal pronouns; possessive adjectives, prepositions of time, position and movement, Passive voice tenses, degrees of comparison of adjectives, sequence of tenses, Indirect speech, participles, Gerund, infinitive, complex object. Web-сайт надає доступ до розмовних тем і лексико-граматичних вправ, що сприяють вивченню лексико-граматичних особливостей текстів за темами: «University life», «Invitation», «Shopping» «Science». «Trouble with the car», «Travelling» і тематичних лексичних одиниць за темами «Languages», «Education», «Science», «Business and Economy», «Automobile», «Transportation». Проводиться активне вивчення лексики за темою «Конструкція автомобіля» тощо. Застосовуються такі види контролю: коригувальний, констатувальний, самоконтроль, контроль за якістю та підсумковий. У роботі з'ясовується, що інтеграція електронних засобів у процес навчання іноземних мов складає передумови для створення інноваційної методики навчання – «електронної методики», що дозволяє більш ефективно й раціонально вирішувати комплекс методичних завдань на сучасному рівні навчання.

У третьому розділі – **«Експериментально-дослідна перевірка ефективності моделі формування професійної іншомовної компетентності»** – здійснено аналіз результатів експериментального навчання за допомогою інформаційних технологій, розкрито мету, завдання, програму дослідного навчання; створено структурно-процесуальну модель формування професійної іншомовної компетентності студентів; подано зміст і систему контролю навчальної діяльності студентів; описано хід і результати констатувального й формувального етапів дослідного навчання.

Метою дослідження була розробка й експериментальна перевірка структурно-процесуальної моделі й методики формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів засобами інформаційних технологій. Для перевірки гіпотези розроблено програму експериментально-дослідного навчання з урахуванням вимог чинної програми з курсу «Англійська мова за професійним спрямуванням» для автомобільних і дорожньо-будівельних факультетів. Зміст програми диференційовано на такі частини: розділ чинної програми (зміст модуля), комунікативні вміння й навички, що мають бути сформовані, методи, прийоми роботи, система вправ і завдань.

Модель формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі засобами інформаційних технологій упроваджено в процес навчання іноземної мови студентів відповідно до етапів: комунікативно-формувального, професійно-діяльнісного та компетентнісно орієнтованого (рис 1).

МЕТА – формування професійної інішомовної компетентності

Завдання: сформувати мотивацію до розвитку вмінь і навичок професійної комунікації; розвивати вміння й навички сприйняття й продукування фахових текстів з дотриманням комунікативних ознак культури мовлення; сформувати навички використання мови в різних ситуаціях комунікативного етикету; сформувати розуміння ролі й місця комунікативних умінь і навичок у майбутній професійній діяльності; креативність, самостійність; забезпечити досконале володіння культурою професійного спілкування; забезпечити набуття комунікативного досвіду; виробити вміння й навички оптимальної мовної поведінки у фаховій сфері; сприяти самовдосконаленню комунікативних умінь і навичок

Принципи: комунікативності, професійної спрямованості, ситуативності, взаємозв'язку засвоєння теорії й функціонування мовних одиниць у мовленні, комплексності.

Підходи: компетентнісно-діяльнісний, когнітивно-комунікативний, професійно орієнтований, особистісно орієнтований, інтегративний

Педагогічні умови: - розвиток мотивації до вивчення іноземних мов студентами; -формування професійної компетентності іноземною мовою за допомогою інформаційних технологій, ефективно поєднуючи компетентнісно-діяльнісний, когнітивно-комунікативний, інтегративний, професійно та особистісно орієнтований підходи; - моделювання в навчальному процесі реальних професійних комунікативних ситуацій; - застосування найсучасніших інформаційних технологій (комп'ютери, Інтернет, мобільний зв'язок, Web-сайт тощо) із залученням розробленої професійно орієнтованої системи вправ і завдань, упроваджуючи інноваційні методи навчання.

Форми: практичне заняття, самостійна робота, науково-дослідна робота

Методи: організації й здійснення навчально-пізнавальної й комунікативної діяльності; стимулювання розвитку комунікативних умінь і навичок, контролю й самоконтролю

Засоби: Web-сайт викладача іноземної мови як окремий вид освітнього Web-сайту, мультимедійні та електронні підручники, комп'ютерні навчальні програми-тренажери, Інтернет-уроки

Етапи: комунікативно-формувальний, професійно-діяльнісний, компетентнісно орієнтований

Показники: - сприймання, відтворення та породження навчально-наукових текстів професійного спрямування відповідно до поставленої мети, -оперування термінологією майбутнього фаху, - застосування різних способів комунікативно-творчої діяльності, - використання вербальних засобів мовлення, властивих ситуацій навчальної і професійної комунікації, - вільне оперування термінологічною базою фаху, - орієнтування в потоці професійної інформації,сприймання й відтворення її, - використання різних джерел наукової й професійної інформації,- швидке і правильне орієнтування в умовах і ситуації професійної комунікації, обираючи ефективний стиль спілкування, -контроль процесу протікання комунікативного акту

РЕЗУЛЬТАТ:

сформованість умінь і навичок сприйняття, відтворення і продукування фахових текстів відповідно до ситуації професійного спілкування засобами іноземної мови за допомогою інформаційних технологій

Рисунок 1. Структурно-процесуальна модель експериментального навчання

Програму укладено відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу: на першому етапі під час вивчення курсу «Англійська мова за професійним спрямуванням» визначено три змістові модулі: «Комунікативна компетентність як складова формування майбутнього фахівця», «Професійна комунікація майбутнього інженера», «Культура наукової професійної мови», сформульовано завдання для самостійної роботи студентів. Аналіз педагогічної, психологічної, лінгводидактичної літератури та результатів констатувального експерименту (анкетування, аналіз письмових робіт, спостереження над усним мовленням студентів) стали основою розроблення експериментальної методики формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі з використанням інформаційних технологій, що складалася з визначення мети, завдань дослідження, висунення припущень щодо ефективності пропонованої методики, створення структурної моделі комунікативних умінь і навичок студентів, що включала розробку етапів, мети, переліку педагогічних умов формування; програми експериментального навчання; визначення найбільш ефективних методів, прийомів і засобів навчання; створення системи вправ, спрямованої на розвиток зазначених умінь і навичок, та перевірки, корекції й удосконалення сформованих умінь і навичок студентів за допомогою розробленого Web-сайту викладача.

На першому (**комунікативно-формувальному**) етапі розвиток комунікативних умінь і навичок студентів відбувався під час засвоєння дисципліни «Англійська мова». Завданнями цього етапу навчання було: сформувати стійку мотивацію студентів до вдосконалення вмінь і навичок професійної комунікації; забезпечити дотримання комунікативних ознак культури фахового мовлення; виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у професійному спілкуванні; розвивати вміння й навички сприйняття, відтворення, створення зв'язних текстів в усній та писемній формах, послуговуючись фаховою термінологією, відповідно до комунікативної ситуації. На першому етапі реалізувалася така педагогічна умова: *розвиток мотивації до вивчення іноземних мов майбутніми інженерами*, що сприяло формуванню у студентів мотиваційної готовності до мовленнєвих дій, спрямованих на формування вміння мобілізувати засвоєний мовленнєвий матеріал для спілкування в конкретних комунікативних цілях.

На другому (**професійно-діяльнісному**) етапі увага була зосереджена на вдосконаленні набутих комунікативних умінь і навичок під час вивчення «Англійської мови за професійним спрямуванням». Основними завданнями професійно-діяльнісного етапу були такі: сформувати чітке розуміння ролі й місця комунікативних умінь і навичок у майбутній професійній діяльності; удосконалити вміння і навички працювати з навчально-науковою та фаховою інформацією; оволодіти вміннями правильного й переконливого мовлення, аргументованого доведення; забезпечити досконале володіння культурою професійного спілкування; формувати креативність, самостійність і подальший стан розвитку професійної компетенції майбутніх фахівців засобами англійської мови. Для проведення практичних занять викладачі за допомогою

Web-сайту працювали над формуванням умінь професійної комунікації студентів шляхом викладу навчального матеріалу у формі як монологу, так і діалогу й полілогу, грамотного оформлення думок під час письмових робіт, користуючись різними видами компресії тексту (тези, конспект, реферат, анотація), систематичного засвоєння фахової термінології (формування активного й пасивного лексичного словника). На цьому етапі введення такої педагогічної умови, як *інтеграція різних видів діяльності: навчально-мовленнєвої, комунікативної, професійної* сприяло забезпеченню в подальшому ефективності комунікативного процесу під час розв'язання складних професійних завдань.

На третьому (**компетентнісно орієнтованому**) етапі відбувалося набуття професійного досвіду під час проходження навчальної та виробничої практик, написання науково-дослідницьких робіт (курсова, бакалаврська), складання державного підсумкового іспиту з англійської мови. Найбільше уваги було приділено вмінням знаходити, опрацьовувати необхідний матеріал (друкований та електронний), викладати його відповідно до вимог написання науково-дослідницьких робіт. На цьому етапі реалізувалися такі педагогічні умови: *моделювання в навчальному процесі реальних професійних комунікативних ситуацій за допомогою інформаційних технологій та застосування найсучасніших інформаційних технологій (комп'ютери, Інтернет, мобільний зв'язок, Web-сайт тощо)* із залученням розробленої професійно орієнтованої системи вправ і завдань, упроваджуючи інноваційні методи навчання (метод проектів, ділові і рольові ігри).

Анкетування проводилося в трьох групах респондентів: педагоги, які викладають дисципліну «Англійська мова за професійним спрямуванням», викладачі фундаментальних і професійно орієнтованих дисциплін та студенти. В опитуванні взяло участь 15 викладачів (серед яких 10 – викладачів англійської мови, 2 – німецької мови, 3 – фахових дисциплін) та 320 студентів.

Експериментально-дослідне навчання, спрямоване на формування професійної іншомовної компетентності майбутніх фахівців автомобільно-дорожньої галузі засобами інформаційних технологій, що проводилося поетапно за розробленою програмою з урахуванням сучасних підходів, принципів, методів, прийомів і засобів навчання, сприяло суттєвим змінам на рівні змісту, форм і методів навчання як в аудиторній, так і поза аудиторній (самостійній) діяльності. Результати проведеного експерименту піддавалися статистичній обробці.

Для статистичного підтвердження відсутності відмінностей між КГ та ЕГ вибірками було використано критерій Пірсона (χ^2). Зроблено обчислення за трьома етапами (комунікативно-формульованому, професійно-діяльнісному, компетентнісно орієнтованому). Так, на комунікативно-формульованому етапі відсоток студентів із середнім рівнем збільшився (з 26,67% до 34,54% за показником «Переказ фахового тексту», з 29,09% до 40,00% за показником «Переклад», з 29,70% до 44,85% за показником «Редагування») високий рівень виявлено у 26,67% студентів проти 16,36% високого рівня на передекспериментальному зрізі за показником «Переказ фахового тексту»,

11,52% студентів проти 25,45% – за показником «Переклад», 16,33% студентів проти 29,70% – за показником «Редагування», відповідно зменшився відсоток студентів з низьким рівнем з 59,97% до 38,79% за показником «Переказ фахового тексту», з 59,39% до 34,55% за показником «Переклад», з 53,94% до 25,45% за показником «Редагування».

На професійно-діяльнісному етапі кількість студентів із середнім рівнем підготовленості склала 43% проти 27% студентів у період перед експериментального навчання за показником «Компресія наукового тексту», 41,82% – за показником «Написання резюме», 47,88% – за показником «Складання тексту», із високим – 38,18% проти 16% до проведення педагогічного експерименту за показником «Компресія наукового тексту», 32,73% – за показником «Написання резюме», 36,97% – за показником «Складання тексту». Зменшився відсоток студентів із низьким рівнем з 54% до 18,79% – за показником «Компресія наукового тексту», 25,45% – за показником «Написання резюме», 15,15% – «Складання тексту».

На компетентісно орієнтованому етапі аналіз рівнів підготовки становить: 46,67% студентів з високим рівнем за показником «Виконання тестів», 41,28 % – за показником «Доповідь» і 50,91% – з середнім рівнями за показником «Виконання тестів», 49,70% – за показником «Доповідь» проти 2,42% студентів з низьким рівнями підготовки за показником «Виконання тестів» і 8,48% – за показником «Доповідь» відповідно. Динаміку рівнів сформованості іншомовної професійної компетентності майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі подано в таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка рівнів сформованості іншомовної професійної компетентності майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі

Рівні	Зростання чи зниження (у %) на:						Різниця зростання чи зниження між ЕГ і КГ, %
	ЕГ			КГ			
	до	після	різниця	до	після	різниця	
Високий	14,75	35,05	+20,3	15,06	24,59	+9,53	+10,77
Середній	28,49	44,78	+16,29	30,75	34,23	+3,48	+12,81
Низький	56,77	19,39	-37,38	54,19	41,18	-13,01	-24,37

Отже, порівняльний аналіз результатів у контрольній та експериментальній групах засвідчує позитивну динаміку підвищення рівня сформованості професійно-комунікативних умінь і навичок у студентів ЕГ за всіма показниками після експериментального навчання.

Отримані результати є підтвердженням ефективності розробленої моделі та методики формування професійної іншомовної компетентності майбутніх

інженерів автомобільно-дорожньої галузі з використанням інформаційних технологій.

ВИСНОВКИ

Узагальнення результатів дослідження проблеми формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі з використанням інформаційних технологій дає підстави для формулювання таких висновків.

1. На підставі аналізу наявних у науковій літературі дефініцій професійної іншомовної компетентності, різних наукових підходів до розуміння її сутності визначено поняття «професійна іншомовна компетентність майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі» як професійно-комунікативні уміння особистості спілкуватися в типових умовах професійної діяльності, володіння потенціалом фахового дискурсу, здатність вирішення комунікативних завдань у ситуаціях професійного спілкування засобами іноземної мови за допомогою інформаційних технологій.

Проаналізовано ключові поняття (компетентність, іншомовна компетентність, професійна іншомовна компетентність, Web-сайт викладача) і сформульовано визначення специфіки організації Web-сайтів у системі модульного навчання як способу упровадження Інтернет-технологій у навчальний процес. Побудовано структуру професійної іншомовної компетентності, складовими якої є чотири основні компетенції: лінгвістична (сукупність знань про структуру мовної системи, що вивчається, уміння оперувати цими знаннями у процесі професійної діяльності), предметна (наявність професійних знань у системі дисциплін за фахом, уміння застосовувати їх у процесі комунікації), прагматична (наявність відповідних знань про сутність і особливості комунікації, оволодіння потенціалом професійного дискурсу, аналіз взаємодії комунікантів під час ділового спілкування), соціокультурна (сукупність знань про країну мови, що вивчається, національно-культурну специфіку соціальної і мовленнєвої поведінки носіїв мови), інформаційна (знання про новітні інформаційні та комунікативні технології (комп'ютер, Інтернет) відповідно до умов спілкування, технік і тактик комунікації; невербальні вміння інженера забезпечити процес іншомовної комунікації, зважаючи на адресата мовлення).

2. Проаналізовано теоретичні джерела і практичний стан інформатизації вищої освіти в навчанні іноземної мови, обґрунтовано критерії організації Web-сайтів для навчальної роботи з іноземної мови з метою їх упровадження в педагогічну практику. Обґрунтовано, що інтеграція електронних засобів у процес навчання іноземним мовам створює передумови для започаткування інноваційної методики навчання – «електронної методики», що дозволяє формувати й удосконалювати комунікативні компетенції в індивідуальному режимі з концентрацією своїх творчих можливостей; поповнювати словниковий запас (як активний, так і пасивний) лексики сучасної іноземної мови завдяки розширенню комунікації з носіями мови; знайомити студентів із соціокультурними реаліями досліджуваної мови та науковими досягненнями на

світовому рівні; формувати в них стійку мотивацію до іншомовної діяльності в будь-якій сфері комунікації, включаючи професійно орієнтовану тощо.

Установлено, що для організації занять з іноземної мови можна використовувати Інтернет-ресурси: Web-сайт викладача чи установи, на якому є доступ до навчально-інформувальних і демонстраційних програм, для контролю знань і вмінь студентів, електронних підручників, форумів, чатів. Розроблено методику застосування Web-сайту викладача іноземної мови як окремого виду освітнього Web-сайту, метою якого є не тільки надання інформації з іноземної мови для використання студентами в процесі навчання, а й організація навчального процесу, стимуляція пізнавальної діяльності та підвищення мотивації студентів.

Науково обґрунтовано й експериментально реалізовано педагогічні умови формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі із використанням інформаційних технологій. До таких умов належать: розвиток мотивації до вивчення іноземних мов майбутніми інженерами; формування професійної компетентності іноземною мовою за допомогою інформаційних технологій, з ефективним поєднанням компетентнісного, когнітивно-комунікативного, інтегративного, особистісно та професійно орієнтованого підходів; моделювання в навчальному процесі реальних професійних комунікативних ситуацій; застосування найсучасніших інформаційних технологій (комп'ютери, Інтернет, мобільний зв'язок, Web-сайт тощо) із залученням розробленої професійно орієнтованої системи вправ і завдань, упроваджуючи інноваційні методи навчання (метод проектів, ділові і рольові ігри).

3. Виявлено компоненти, показники і схарактеризовано рівні підготовки майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі із використанням інформаційних технологій. Проаналізовано робочі навчальні плани напрямів підготовки 0701 «Транспорт і транспортна інфраструктура», напряму підготовки 6.070106 «Автомобільний транспорт», спеціальності «Автомобілі та автомобільне господарство», сформульовано висновок про те, що у вищих навчальних закладах зростає тенденція до активного запровадження інформаційних технологій. Розроблено програму експериментально-дослідного навчання з урахуванням вимог чинної програми з курсу «Англійська мова за професійним спрямуванням» для автомобільних і дорожньо-будівельних факультетів, що передбачала теоретичний матеріал, різні види вправ і завдань, для розвитку, удосконаленню, корекції комунікативних умінь і навичок студентів із метою формування професійної іншомовної компетентності.

4. У результаті науково-дослідних розвідок теоретично обґрунтовано, розроблено й експериментально перевірено структурно-процесуальну модель і методику формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів, удосконалено роботу на Web-сайті для набуття студентами автомобільно-дорожньої галузі вмінь і навичок іншомовного спілкування. Експериментальне навчання, спрямоване на формування професійної іншомовної компетентності майбутніх фахівців, проводилося за розробленою програмою з урахуванням сучасних підходів, принципів, методів і засобів

навчання, засвідчило ефективність поетапного формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі. До таких етапів віднесено: комунікативно-формувальний; професійно-діяльнісний; компетентісно орієнтований. Результати проведеного експериментального дослідження підтвердили правильність теоретичного обґрунтування й довели можливість упровадження запропонованої структурно-процесуальної моделі формування професійної іншомовної підготовки майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі.

Під час експериментально-дослідного навчання розроблено навчально-методичний супровід формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі засобами інформаційних технологій, який містить:

- дистанційний курс «Англійська мова для студентів транспортних спеціальностей» (матеріали 4-ого семестру 4-х семестрового курсу в системі MOODLE) з дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням»;

- методичні вказівки з розвитку навичок перекладу технічних текстів англійською мовою для студентів автомобільних спеціальностей середнього рівня.

Наукове дослідження не претендує на остаточне розв'язання проблеми розвитку комунікативних умінь і навичок майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі, а відображає лише основні аспекти цієї роботи і є перспективним напрямом для подальшої розробки, зокрема в контексті подальших розвідок удосконалення навчання іноземних мов за допомогою Інтернет-технологій.

Основні положення дослідження відбито в таких публікаціях автора:

Статті в наукових фахових виданнях України

1. Герасимчук Т.В. Можливості Інтернет-технологій у самостійній роботі майбутніх інженерів у процесі навчання іноземної мови / Т.В. Герасимчук // Наукове видання Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ «Криворізький національний університет». Педагогіка вищої та середньої школи: зб. наук. пр. Вип. 41. [Редкол.: З.П. Бакум та ін.].– Кривий Ріг, 2014.– С. 25-30.

2. Герасимчук Т.В. Сучасний стан інформатизації освіти як засада для підготовки компетентного фахівця / Т.В. Герасимчук // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки: зб.наук.пр.– Вип.3.– Бердянськ: БДПУ, 2014. – С.56–63.

3. Герасимчук Т.В. Нові можливості інформаційних технологій у системі вищої професійної освіти / Т.В. Герасимчук // Наукове видання Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ «Криворізький національний університет». Педагогіка вищої та середньої школи: зб. наук. пр. Вип. 42. [Редкол.: З.П. Бакум та ін.].– Кривий Ріг, 2014. – С. 13–16.

4. Герасимчук Т.В. Перспективи навчання іноземної мови з метою формування професійної компетентності студентів за допомогою Інтернет-

технологій / Т.В. Герасимчук // Теоретична і дидактична філологія: зб.наук.пр. Вип. 19.– Переяслав-Хмельницький; “Видавництво КСВ”, 2015.– С.29–39.

Статті у зарубіжних фахових виданнях:

5. Герасимчук Т.В. Применение информационных технологий в процессе обучения будущих инженеров иностранному языку / Т.В. Герасимчук // Science and Education a New Dimension: Pedagogy and Psychology.– Issue 75.– Budapest, 2015, III(37) – P. 29–34. Режим доступу: www.seanewdim.com.

Матеріали і тези наукових конференцій:

6. Герасимчук Т.В. Основні підходи до формування професійної компетентності студентів ВНЗ автомобільно-дорожньої галузі/Т.В. Герасимчук // Мова в професійному вимірі: комунікативно-культурний аспект: Міжнар. наук. практ. конф., 17–18 грудня 2014р. Ч.ІІ.– Х., 2014, – С. 46–48.

7. Герасимчук Т.В. Дидактические основы использования интернет-технологий в обучении иностранным языкам студентов неязыкового ВУЗА / Т.В. Герасимчук // Научное издание WORKING TO PROGRESS: Материалы Междунар. науч. практ. конф., 15 апреля-16 мая 2014г. – Саратов: Издат-во СГТУ, 2014.– С. 223–227.

8. Герасимчук Т.В. Some Aspects of Teacher Personal Professional Culture. Деякі аспекти особистої професійної культури педагога // Т.В. Герасимчук, В.Л. Герасимчук // Інтеграційні процеси й інноваційні технології. Досягнення і перспективи технічних наук (іноземними мовами): зб.наук.пр. [Відп.за вип. О.В. Первашова]. Вип. 4 – Х.: ХНАДУ, 2014. – С.287-288.

9. Герасимчук Т.В. Importance of Inclusion Mobile Devices in Teaching English. Важливість вживання мобільних пристроїв в викладанні англійської мови / Т.В. Герасимчук, С.Suarez // Інтеграційні процеси та інноваційні технології. Досягнення та перспективи технічних наук (іноземними мовами): зб.наук.пр.[Відп.за вип. О.В. Первашова].Вип. 5.– Х:ХНАДУ, 2015. – С.277-281.

10. Герасимчук Т.В. Возможности та перспективи мобільного навчання / Т.В. Герасимчук// Комунікативна спрямованість вивчення мовних дисциплін у вищих навчальних закладах: матеріали міжвузівськ. наук.-практ. семінару / Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого» / Харків: НЮУ ім. Ярослава Мудрого», 2015. – С. 21-23. Режим доступу: <http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/04/angl.2015.pdf>.

11. Герасимчук Т.В. Форми і методи впровадження мобільних технологій у навчальний процес / Т.В. Герасимчук // Моніторинг якості професійної підготовки майбутніх педагогів у вищій школі: теорія і практика: матеріали всеукраїнськ. наук.-практ. конф., м. Одеса. 29–30 жовтня 2015р. – Одеса: вид-ць Букаєв В.В., 2015.– С. 19–22.

Навчально-методичні видання:

12. Герасимчук Т.В. Дистанційний курс «Англійська мова для студентів транспортних спеціальностей» (матеріали 4-ого семестру 4-х семестрового курсу в системі MOODLE) з дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» / Т.В. Герасимчук // Х., ХНАДУ, 2014. Режим доступу: www.khadi.kharkov.ua.

13. Герасимчук Т.В. Методичні вказівки з розвитку навичок перекладу технічних текстів англійською мовою для студентів автомобільних спеціальностей середнього рівня / Т.В. Герасимчук, С.В. Воробйова, Е.А. Мельникова // Х., ХНАДУ, 2013. Режим доступу: www.khadi.kharkov.ua.

АНОТАЦІЇ

Герасимчук Т.В. Формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі з використанням інформаційних технологій. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Херсонський державний університет. – Херсон, 2016.

У дисертації науково розроблено, обґрунтовано й експериментально перевірено модель формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі з використанням інформаційних технологій. Проаналізовано й систематизовано сучасний стан інформатизації освіти як засаду для підготовки компетентного фахівця; уточнено сутність дефініцій «компетенція», «компетентність», «іншомовна (лінгвістична) компетенція», «професійна компетентність майбутнього інженера», уточнено зміст поняття «професійна іншомовна компетентність» у світлі інформатизації освітньої парадигми. Досліджено Web-сайт викладача як засіб організації навчання студентів; проаналізовано специфіку організації Web-сайтів як способу впровадження Інтернет-технологій у навчальний процес. У дослідженні виявлено педагогічні умови формування професійної іншомовної компетентності майбутніх фахівців автомобільно-дорожньої галузі; схарактеризовано критеріальний підхід до визначення сформованості професійної іншомовної компетентності студентів автомобільно-дорожньої галузі; з'ясовано роль і значення самостійної роботи студентів як невід'ємної складової формування професійної компетентності сучасних фахівців із застосуванням інформаційних технологій. Здійснено аналіз результатів експериментального навчання за допомогою Інтернет-технологій, розкрито мету, завдання і програму експериментального дослідного навчання; створено структурно-процесуальну модель формування професійної іншомовної компетентності студентів; подано зміст і систему контролю навчальної діяльності студентів; описано хід і порівняльні результати констатувального й формувального етапів дослідного навчання.

Ключові слова: професійна іншомовна компетентність, інформаційні технології, віртуальне навчальне середовище, Web-сайт викладача, мобільне навчання, текстові повідомлення, інформаційно-комунікаційні технології.

Герасимчук Т.В. Формирование профессиональной иноязычной компетентности будущих инженеров автомобильно-дорожной отрасли с использованием информационных технологий. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Херсонский государственный университет. – Херсон 2016.

В диссертации научно разработана, обоснована и экспериментально проверена модель формирования профессиональной иноязычной компетентности будущих инженеров автомобильно-дорожной отрасли с использованием информационных технологий. Проанализировано и систематизировано современное состояние информатизации образования как основу для подготовки компетентного специалиста; уточнена сущность дефиниций «компетенция», «компетентность», «иноязычная (лингвистическая) компетенция», «профессиональная компетентность будущего инженера», уточнено содержание понятия «профессиональная иноязычная компетентность» в свете информатизации образовательной парадигмы. Исследован Web-сайт преподавателя как средство организации обучения студентов; проанализирована специфика организации Web-сайтов как способа внедрения Интернет-технологий в учебный процесс. В исследовании выявлены педагогические условия формирования профессиональной иноязычной компетентности будущих специалистов автомобильно-дорожной отрасли; дана характеристика критериального подхода к определению сформированности профессиональной иноязычной компетентности студентов автомобильно-дорожной отрасли; определена роль и значение самостоятельной работы студентов как неотъемлемой составляющей формирования профессиональной компетентности современных специалистов с применением информационных технологий. Осуществлен анализ результатов экспериментального обучения с помощью Интернет-технологий, раскрыты цель, задачи и программа экспериментального обучения; создана структурно-процессуальная модель формирования профессиональной иноязычной компетентности студентов; представлены содержание и система контроля учебной деятельности студентов; описаны ход и сравнительные результаты констатирующего и формирующего этапов исследовательского обучения.

Ключевые слова: профессиональная иноязычная компетентность, информационные технологии, виртуальная учебная среда, Web-сайт преподавателя, мобильное обучение, текстовые сообщения, информационно-коммуникационные технологии.

T. Gerasymchuk. Formation of professional foreign-language competence of future engineers of automobile and highway branch with the use of information technologies. – Manuscript copyright.

Thesis for obtaining the degree of candidate of pedagogical sciences in speciality 13.00.04 – theory and technique of professional education. – Kherson State University. – Kherson 2016.

The purpose of modern training of a foreign language in the higher school should be considered as forming of professional foreign-language competence of future engineers, their capability to effective communication with the help of verbal and nonverbal means of a foreign language, creative development in communicative

interactions with foreign colleagues. The highly qualified specialist of higher education institutions should be capable to identify and use the linguistic and speech competencies, gained throughout training at the higher school, as components of professional competence depending on a professional orientation. In the given thesis the model of formation of professional foreign-language competence of future engineers of automobile and highway branch with the use of information technologies is scientifically developed, proved and experimentally checked. The current state of informatization of education as a basis for training a competent expert is analyzed and systematized; the essence of definitions “competence”, “competency”, “foreign-language (linguistic) competence”, “professional competence of the future engineer” is specified, the content of the concept “professional foreign-language competence” in terms of educational paradigm informatization is specified. Didactic bases of Internet technologies for training students of engineering specialties for the automobile and highway branch are highlighted; the teacher’s website as a means of teaching process organization is investigated; specifics of website organization as a way of Internet technologies introduction into the educational process are analyzed. Pedagogical conditions of formation of professional foreign-language competence of future specialists of the automobile and highway branch are revealed in the research; the characteristic of criteria approach to definition of formation of professional foreign-language competence of students of the automobile and highway branch is given; the role and value of independent work of students as an integral component of formation of professional competence of present day experts with application of Internet technologies are defined. Educational opportunities of Internet technologies in the course of formation of professional foreign-language competence of future experts are described; selection of a training material to form the professional foreign-language competence of future engineer is carried out. Analysis of results of experimental training, using the Internet technologies is carried out, the purpose, objectives and the program of experimental training are revealed; the structural and procedural model of formation of professional foreign-language competence of students is developed; the contents and the monitoring system of educational activity of students are represented; the course and comparative results of the stating and forming stages of research training are described. Components, indicators are found and the level of training of future engineers of automobile and road branch with the use of information technologies is characterized. Scientific research doesn't claim for a final decision of a problem of communicative skills development of future engineers of automobile and road branch, and reflects only the main aspects of work and is the perspective direction for further development, particular in the context of further researches of improvement in foreign languages training by means of Internet technologies.

Keywords: professional foreign-language competence, information technologies, virtual educational circle, teacher’s website, mobile training, text messages, information and communication technologies.